

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
ของชุมชนบ้านร่องกาศใต้ ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น
จังหวัดแพร่

ผู้เขียน นายยุทธพงศ์ สมร

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ อาจารย์ ดร.สมชาย เตียวกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยในการสร้างทุนทางสังคม ทุนทาง
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของ
ชุมชนร่องกาศใต้ ตำบลร่องกาศ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ว่ามีปัจจัยในการสร้างทุนทางสังคม ทุน
ทางทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดย
การแสวงหาเหตุและผล ในปรากฏการณ์เกี่ยวกับปัจจัยในการสร้างทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อมของการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงว่าเกิดอะไรขึ้นและ
อย่างไรโดยองค์รวม ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วย โดยการบันทึกสภาพแวดล้อม
สังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ อภิปรายกลุ่มย่อย วิเคราะห์เนื้อหาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างทุน
ทางสังคมทุนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ชุมชนบ้านร่องกาศใต้เป็นชุมชนที่มีประวัติการตั้งถิ่นฐานมานานกว่า 200 ปี มีพื้นที่
ราบลุ่มแม่น้ำเหมาะแก่การเกษตร มีอาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นระบบเครือ
ญาติโดยสืบทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาสู่ลูกหลานในการแปรรูปผลิตผลการเกษตรมีระบบการ
ปกครองกันภายในชุมชน ให้สิทธิเท่าเทียมกันตามระบอบประชาธิปไตย มีความเคารพในสถาบัน
พระมหากษัตริย์ จากเหตุการณ์น้ำท่วมในปีพ.ศ. 2549 ทำให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย
ได้รับความเดือดร้อนในชุมชน แต่มีสิ่งหนึ่งที่ชุมชนยึดถือเป็นที่พึงทางจิตใจ คือการน้อมเอาหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นหลักในการดำเนินในชีวิต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน มี
ความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่แน่นแฟ้นขึ้นมีการสร้างความสามัคคีในชุมชน ก่อให้เกิดเป็นภาค

ประชาสังคม สามารถพึ่งพาตนเอง และตัดสินใจในการจัดการทรัพยากรต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคงไปพร้อมกับสังคมยั่งยืน

การศึกษาปัจจัยในการสร้างทุนทางสังคมทุนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ดังนี้

ปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อการสร้างทุนทางสังคม พบ 4 ปัจจัยหลักได้แก่ 1) สถาบันพระมหากษัตริย์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ราษฎร 2) ภาครัฐ 3) ภาคเอกชน 4) สภาพเศรษฐกิจ

ปัจจัยภายใน ที่ส่งผลต่อการสร้างทุนทางสังคม พบ 6 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ครอบครัว 2) ศาสนา 3) วัฒนธรรม 4) กระบวนการเรียนรู้ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5) ผู้นำชุมชน 6) ประชาสังคม

ปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อการสร้างทุนทางทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พบ 3 ปัจจัยหลักได้แก่ 1) แนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ และการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตร 2) การค้าผลิตผลทางการเกษตร 3) การสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้

ปัจจัยภายใน ที่ส่งผลต่อการสร้างทุนทางทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มี 5 ปัจจัยหลักได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมทางสังคม 2) วิถีชีวิต ชุมชน 3) ภูมิปัญญา 4) ความมั่นคง 5) ความสงบสุข

Independent Study Title	Environment and Community Development under Sufficiency Economy Approach at Baan Rong Gard Tai Community, Rong Gard Subdistrict, Sung Men District, Phrae Province
Author	Mr. Yuttaphong Samorn
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study Advisor	Lecturer Dr. Somchai Teakul

ABSTRACT

The objective of this study was to investigate factors on the establishment of social capital, resource capital and environmental capital which were under the Sufficiency Economy Approach at Bann Rong Gard Tai community, Rong Gard subdistrict, Sung Men district, Phrae province. This study was based on the cause and effect related to the establishment of social capital, resource capital and environmental capital on the development of the community and the environment as a whole about what and how they had occurred. This was done by using the qualitative research approach through recording of environment factors behavioral observation, interview, and small group discussion. Obtained data effecting the establishment of social capital, resource capital, and environmental capital were analyzed. Results of the study were as followed:

Baan Rong Gard Tai was a community having historical settlement for more than 200 years. It is a low-lying river plain suitable for agriculture. Most of the people there are farmers and they live together as relatives. They have inherited cultural and local wisdom from their ancestors on agricultural yield processing. They have their own ruling system within their community and they have equal rights in accordance with democratic system under their royalty in the monarchy. Due to the severe flood in 2006, parts of the agricultural area were damaged and many people suffered by this natural calamity. One thing that bring in the people held during that

time was the concept of the Sufficiency Economy Approach which a positive change to their community; the occurrence of better relationship among relatives as well as unity. These factors made them be self-reliant and they can make decisions on resource management for the development of economic stability together with being well lead to a sustainable society.

Factors on the establishment of social capital, resource capital, and environmental capital are as followed:

External factor : The factors effecting the establishment of social capital Consist of:

- 1) His Majesty the king who has initiated the philosophy of Sufficiency Economy Approach;
- 2) government sectors; 3) private sectors; and 4) the economic condition.

Internal factor : The following aspects are found: 1) family; 2) religion; 3) culture; 4) the learning processes and the utilization of local wisdom; 5) community leaders; and 6) civil society.

Three main aspects of the external factors effecting the establishment of social capital, resource capital, and environment capital are: 1) the new theory of agriculture and application of the Sufficiency Economy Approach to agriculture; 2) agricultural yield trading; 3) the for knowledge exchange.

Five main aspects of the internal factor effecting the establishment of cultural factor, resource factor, and environmental factor are: 1) social participation; 2) community way of life; 3) local wisdom; 4) stability and 5) peaceful.